

TULIB
3 1379 00171428 7

บันทึก

คำสัมภาษณ์

พระยามานวราชเสวี

โดย

ชื่องสมต
คณะนิติศาสตร์

ภาควิชานิติศึกษาทางสังคม ปรัชญา และประวัติศาสตร์

ถอดจากเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ณ บ้านปลอศภัย เลขที่ ๑๘ ถนนสาทรใต้ กรุงเทพฯ ฯ

ระหว่างเวลา ๑๖.๑๕ น. - ๑๗.๑๕ น.

วันศุกร์ ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๓

ต้องสมต

คณะนิติศาสตร์

ครั้งนั้นเราจึงควรแปลพิมพ์แจกไป แต่ฉันก็ได้ไปกราบทูลสมเด็จพระมงกุฎเกล้าว่า
 ว่ามันไม่ก็ ทูลว่าข้าพเจ้าได้ไปถามครูบาอาจารย์ทั้งหลายท่านก็ว่า
 มันใช้ไม่ได้ พระองค์ทรงทราบก็ได้ว่าอะไร ท่านว่าไม่ได้ของตั้ง
 กรรมการ เจ้านาย พอตั้งกรรมการเจ้านายท่านก็ว่าฉันว่า "มันแปล
 ยังไงของมันวะไอ้บ้านี้ มันสาตกะเบื่อนี้ มันไม่ใช่ภาษาคน"
 ฉันก็ถามว่า "ที่ไม่ใช่ภาษาคนนะมันผิดไหมละคะ" ท่านก็ว่า "มันไม่ผิด
 แต่มันไม่เป็นภาษาคน" (หัวเราะ) แล้วท่านก็แก้ภาษาไป ฉันก็ได้กระวังตัว
 พอฉันแปลเสร็จแล้วก็ได้ให้กรรมการ ๔ คน ช่วยกันตรวจ ก็มีเจ้าคุณ
 นรินทิรา เจ้าคุณศรีธรรมมาธิเบศร์ เจ้าคุณเทพา เป็นผู้ตรวจคำแปล
 ที่แรกพวกนี้จะแก้ ฉันก็ว่าเชิญแก้สิ แต่ฉันไม่เอาด้วย ฉันจะเอาของฉัน
 อย่างนี้ พวกนั้นเขาก็ได้ซักถามคนอื่นว่าเห็นฝรั่งมันเก่งแล้วจะเขียน
 บ้า ๆ อย่างนี้วะอะไร แล้วมาแปลบ้า ๆ อย่างนี้จะถูกไต่ยังงัย (หัวเราะ)
 ฉันก็ได้แปลตรงตัวทุก ๆ คำ ว่าเราไม่ได้ ท่านก็ว่ามันไม่ใช่ภาษาคน
 กรรมการเจ้านายท่านก็ว่า "ที่จริงของเขาดี ๆ มาแปลให้เสียไป คน
 ชาติเรานี้มันใช้ไม่ได้ ฉันก็บอกว่าชั้นกรรมการใหญ่ เขาก็รับรองนะ
 ขนาดกรรมการศาลฎีกานะที่รับรองจะมาว่าข้าพเจ้าไม่ก็ได้ ท่านก็
 ไม่ว่าอะไร ท่านก็ตรวจไป ๆ ท่านเป็นคนฉลาดนี้ ท่านก็เลยว้า "ไอ้ท่า
 ไอ้บ้านี้ มัน เบาเสียแล้วโว้ย ไอ้มันแก่งบ้านี้หว่า" ฉันก็เลยถามว่า
 ทำไมพะยะคะ (คือ เวลานั้นมีกรรมการตรวจสองคน มีฉันคอยเฝ้าอยู่
 ความจริงยังมีคนอื่นอีก แต่เขาไม่ยอมไป เขามองว่าเจ้านายท่านชอบ
 โล้บ่าดี ว่า ๆ คำ ๆ อยู่เรื่อย แต่ฉันไม่กลัว ฉันก็เลยไปเฝ้าอยู่คนเดียว)
 ท่านว่าฉันแล้วก็ว่า เออ ... ตรวจไป ๆ แล้วมันเขียนไม่กินเกลียวกัน
 นี้หว่า ไอ้กฎหมายมันต้องมีเหตุมีผล เขียนอย่างนี้ใช้ไม่ได้ ฉันก็เลยว้า
 ก็อย่างนั้นนะสิ ข้าพเจ้าจึงต้องแปลบ้า ๆ ไปตามนั้นด้วย แล้ว
 ก็เลยชี้ให้ท่านดู ท่านก็ว่า บะ แล้วมีงก็ไมบอกกันเสียก่อน บ่อยให้
 ตรวจแก้กันไปเป็นกองสองกอง ทีนี้ก็เลยบอกท่านว่า ฝรั่งนั้นถูกวิไลมันก็
 ชั้นที่ว่ามันไม่ก็เห็นจะยาก เจ้านายท่านก็ถามว่าแล้วเอ็งคิดทำยังงัย
 ฉันก็ว่าลองพิมพ์แจกบรรดาผู้พิพากษา หมายความ ลองหยั่งเสียงดูว่า
 เขาจะว่ายังงัย ตกลงฉันก็ทำอย่างฉุนเฉียวเลย (หัวเราะ)

ในที่สุด พวกขุนศาลตุลาการเขาไม่เอาด้วย ก็เลยตั้งกรรมการ
 ขึ้นมาใหม่ ชุดหนึ่ง ก็มี เจ้าคุณนรินทิรา, เจ้าคุณศรีรา, เจ้าคุณเทพา,
 แล้วก็ฉันนี่ รวม ๔ คน แล้วก็ให้มีเสเตอร์กียอง ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อ

บันทึกคำสัมภาษณ์

พระยามาฆวราชนเสวี

(ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)

ถอดจากเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์
ณ บ้านปลอดภัย เลขที่ ๑๘๕ ถนนสาทรใต้ กรุงเทพฯ
ระหว่าง
๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔

โดย
ภาควิชานิติศึกษาทางสังคม ปรัชญา และประวัติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์